

**Habilitats Lingüístiques i Aprenentatges Curriculars:
Les Aportacions de la Recerca**

Codi: 43222

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313815 Recerca en Educació	OT	0	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Xavier Fontich Vicens

Correu electrònic: Xavier.Fontich@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Altres indicacions sobre les llengües

El professorat s'adapta en tot moment a les necessitats lingüístiques dels estudiants.

Equip docent

Cristina Escobar Urmeneta

Maria Roser Canals Cabau

Prerequisits

Títol de llicenciat o graduat.

Objectius

Aquest Mòdul és optatiu per a totes les Especialitats.

Aquest mòdul s'aproxima a les competències comunicatiu-lingüístiques com a eix transversal per a l'elaboració dels coneixements curriculars de les àrees de continguts no denominades 'de llengua'. S'hi presentaran les línies d'investigació pluridisciplinàries que posen de relleu, d'una banda, com l'apropiació dels discursos disciplinaris forma part de l'aprenentatge de les mateixes disciplines i de l'elaboració dels conceptes en què es fonamenten, i d'altra banda, com les llengües -primeres, segones, estrangeres- s'ensenyen i s'aprenen a través del seu ús en les situacions escolars i acadèmiques.

Durant el mòdul, els estudiants tindran l'oportunitat de:

- Familiaritzar-se amb línies i exemples de recerca que des de diferents tradicions epistemològiques indaguen en les relacions que es donen entre l'aprenentatge de continguts curriculars i l'apropiació d'una llengua --primera, segona o estrangera- en entorn escolar.
- Fer una pràctica investigadora i participar en un petit estudi sobre la gestió o el desenvolupament de la llengua oral i/o llengua escrita en un àrea del currículum.
- Rebre i donar feedback crític sobre decisions investigadores pròpies i dels companys.

Competències

- Analitzar dades d'acord amb la seva natura i elaborar resultats d'acords amb els propòsits de la recerca.
- Comunicar els resultats de la recerca, el coneixement adquirit i les implicacions per a la pràctica, i adequar-ne el registre al públic i als protocols formals.
- Incorporar les TIC en el procés d'investigació, la cerca i la gestió de la informació, l'anàlisi de dades i la difusió i la comunicació de resultats.
- Planificar recerques d'acord amb problemes relacionats amb la pràctica, tenint en compte els avenços teòrics en el camp de coneixement.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguin comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Recollir dades per a la recerca en coherència amb l'opció metodològica triada.
- Reconèixer i relacionar els aspectes teòrics, empírics i socials del domini específic de recerca.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els marcs teòrics de referència per a establir aquells que orienten la investigació.
2. Analitzar les dades obtingudes en les investigacions sobre competències lingüístiques i aprenentatges curriculars.
3. Buscar i analitzar referents teòrics sobre competències lingüístiques i aprenentatges curriculars.
4. Conèixer els aspectes rellevants dels contextos propis de les habilitats lingüístiques i aprenentatges curriculars i analitzar-los com objectes d'investigació.
5. Defensar oralment, utilitzant la tecnologia idònia, la investigació desenvolupada.
6. Dissenyar estratègies de recollida d'informació sobre competències lingüístiques i aprenentatges curriculars.
7. Elaborar conclusions tenint com a referència els objectius i qüestions de la recerca i els referents teòrics.
8. Identificar a la pràctica problemes relatius a la relació entre habilitats lingüístiques i aprenentatges curriculars.
9. Identificar problemàtiques educatives relatives a la relació entre habilitats lingüístiques i aprenentatges curriculars i avaluar quines aproximacions metodològiques permeten donar-los resposta.
10. Identificar referents teòrics i avaluar la seva adequació per interpretar problemàtiques relatives a la investigació centrada en la relació entre habilitats lingüístiques i aprenentatges curriculars.
11. Incorporar les TIC en el procés d'investigació, la recerca i la gestió de la informació, l'anàlisi de dades i la difusió i comunicació de resultats.
12. Jutjar la rellevància i pertinència teòrica i social de la investigació relativa a habilitats lingüístiques i aprenentatges curriculars.
13. Planificar recerca que contempli la conversació com a generadora d'aprenentatges curriculars i lingüístics a l'aula.
14. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
15. Que els estudiants sàpiguin comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
16. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
17. Reconèixer les aportacions de la recerca en l'àmbit de les competències comunicativo-lingüístiques com a eix transversal per a l'elaboració dels coneixements curriculars de les àrees no lingüístiques.

18. Redactar documents científics de síntesi per a ser presentats a diferents audiències.
19. Utilitzar els mètodes, tècniques i estratègies de recerca i elaborar el disseny pertinent al problema de recerca en el seu context.

Continguts

S'abordaran els següents blocs de contingut:

- Competències lingüístiques i aprenentatges curriculars. Desenvolupament de les habilitats discursives acadèmiques en llengües primeres, segones i estrangeres en les àrees del currículum.
- Habilitats lingüístiques i competència científica en els àmbits de les ciències socials i de les ciències experimentals.
- La conversa generadora d'aprenentatges curriculars i lingüístics a l'aula: interacció docent-alumne i interacció alumne-alumne.
- Ajustaments docents en aules de continguts curriculars en segones llengües.

Metodologia

L'activitat formativa es desenvoluparà a partir de les dinàmiques següents:

- Classes magistrals/expositives per part del professor
- Lectura d'articles i fons documentals
- Anàlisi i discussió col·lectiva d'articles i fons documentals
- Pràctiques d'aula: resolució de problemes / casos / exercicis
- Presentació / exposició oral de treballs
- Tutories

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals/expositives per part del professor	20	0,8	
Tutories	10	0,4	
Tipus: Supervisades			
Anàlisi i discussió col·lectiva d'articles i fons documentals	16	0,64	
Presentació / exposició oral de treballs	4	0,16	
Pràctiques d'aula: resolució de problemes / anàlisi de casos/investigacions/innovacions	12	0,48	
Tipus: Autònomes			
Anàlisi de projectes de recerca i d'innovació	42	1,68	
Lectura d'articles i fons documentals	46	1,84	

Avaluació

L'avaluació del mòdul es realitzarà mitjançant les activitats que s'assenyalen.

La nota final serà el promig ponderat de les activitats previstes. Per poder aplicar aquest criteri serà necessari obtenir com a mínim un 40% a totes les activitats d'avaluació proposades.

L'assistència a classe és obligatòria. Per poder obtenir una avaluació final positiva l'estudiant haurà d'haver assistit a un mínim d'un 80% de les classes.

El procediment de revisió de les proves es realitzarà de forma individual.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats durant el desenvolupament del mòdul	20% - 30%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 18
Assistència i participació en les sessions	10% - 20%	0	0	1, 3, 5, 8, 9, 11, 15, 16
Memòria / treball individual de mòdul	40% - 50%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 17, 18, 19

Bibliografia

Angermuller, J., Maingueneau, D., & Wodak, R. (Ed.) (2014). *The Discourse studies reader. Main currents in theory and analysis*. Amsterdam, The Netherlands: John Benjamins.

Bazerman, C., Little, J., Bethel, L., Chavkin, T., Fouquette, D., & Garufis, J. (2005). *Reference guide to writing across the curriculum*. West Lafayette, IN: Parlor Press and WAC Clearinghouse.

Benejam, P. (2002). Didáctica y construcción del conocimiento social en la escuela. *Pensamiento Educativo. Revista de investigación educativa latinoamericana*, 30, 61-74.

Benejam, P. (2014). Com ensenyar? Una resposta basada en les capacitats psicolingüístiques. En Benejam, P. (Ed.) *Quina educació volem?* (pp. 89-103). Barcelona. Associació de mestres Rosa Sensat.

Camps, A. & Fontich, X. (ed.) (2020). *Research and teaching at the intersection Navigating the territory of grammar and writing in the context of metalinguistic activity*. Peter Lang, <https://doi.org/10.3726/b17237>

Canals, R. (2006). *L'argumentació en l'aprenentatge del coneixement social*. Tesis doctoral no publicada. Universitat Autònoma de Barcelona.

Canals, R. (2007). La argumentación en el aprendizaje del conocimiento social. *Enseñanza de las Ciencias Sociales*, 6, 49-60.

Canals, R. (2012). *El debate como estrategia didáctica para educar en la participación ciudadana*. En N. Alba, F.Y. García, & A. Santisteban (Eds.), *Educación para la participación ciudadana en la enseñanza de las ciencias sociales, Vol. I* (pp. 245-254). Sevilla: Asociación Universitaria de Profesorado de Didáctica de las Ciencias Sociales y Díada Editora.

- Canals, R. (2015). *El desarrollo del pensamiento social en la formación inicial del profesorado para dar respuesta a problemas invisibles desde el currículo*. Paper presented at the XXVI Simposio Internacional de Didáctica de las Ciencias Sociales. Universidad de Extremadura, Extremadura, Spain.
- Canals, R. (2015). El pensamiento crítico en el aula. *Aula de secundaria*, 12, 24-29.
- Canet Pladevall, R. & Evnitskaya, N. (2011). Rethink, rewrite, remake or learning to teach science through English. In C. Escobar Urmeneta, N. Evnitskaya, E. Moore, & A. Patiño (Eds.), *AICLE -- CLIL -- EMILE. Educació plurilingüe: Experiències, research & polítiques* (pp. 167-177). Bellaterra: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- Casas, M., Barceló, B., Bosch, D., Canals, R., Domènech, A., Freixenet, D., González, N., & Oriol, M. (2005). *Ensenyar a parlar i a escriure ciències socials*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.
- Casas, M., Bosch, D., Márquez, C., Noguerol, A., Ramírez, R., Serra, M.T. & Valls, C. (2007). *Competències bàsiques per parlar i escriure ciència a l'educació primària*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.
- Casas, M., Bosch, D., & González-Monfort, N. (2005). *Las competencias comunicativas en la formación democrática de los jóvenes: describir, explicar, justificar, interpretar y argumentar*. *Enseñanza de las Ciencias Sociales*, 4, 39-52.
- Dale, L., & Tanner, R. (2012). *CLIL Activities: A Resource for Subject and Language Teachers with CD-ROM*. London, UK: MacMillan.
- Dalton-Puffer, C. (2007). *Discourse in content and language integrated learning*. Amsterdam, The Netherlands: John Benjamins.
- Davies P. (2004). Contributing to citizenship education by improving the quality of students' arguments. *Teaching Business and Economics*, 8(1), 26-30.
- Dolz, J., & Pasquier, A. (1996). *Argumentar para convencer*. Gobierno de Navarra: Departamento de Educación y cultura.
- Echevarría, J., Vogt, M.E., & Short, D.J. (2008). *Making content comprehensible for English learners: The SIOP® model*, 4th Edition. London, UK: Pearson Education.
- Escobar Urmeneta, C. (2013). Learning to become a CLIL teacher: Teaching, reflection and professional development. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 16(3), pp: 334-353.
- Escobar Urmeneta, C., & Evnitskaya, N. (2013). Affording students opportunities for the integrated learning of content and language. A contrastive study on classroom interactional strategies deployed by two CLIL teachers. In J. Arnau (Ed.), *Recovering Catalan through school: Challenges and instructional approaches* (pp.159-183). Bristol: Multilingual Matters & Institut d'Estudis Catalans.
- Escobar Urmeneta, C., & Evnitskaya, N. (2014). 'Do you know Actimel?' The adaptive nature of dialogic teacher-led discussions in the CLIL science classroom: A Case Study. *The Language Learning Journal*, 42(2), 165-180.
- Escobar Urmeneta, C. (2014). Conversar más y mejor en la clase de inglés. Para aprender mejor y llegar más lejos. *Aula de innovación educativa*, 237, 12-17.
- Escobar Urmeneta, C., & Walsh, S. (forthcoming). Classroom interactional competence in content and language integrated learning. In A. Llinares, & T. Morton (Eds.), *Applied Linguistics perspectives on CLIL*. Amsterdam, The Netherlands: John Benjamins.
- Escobar Urmeneta, C., & Nussbaum, L. (Eds). (2011). *Aprender en una altra llengua / Learning through another language / Aprender en otra lengua*. Servei de publicacions de la UAB.

Evnitskaya, N. (2012). ¿Permanecer en silencio supone no participar en la interacción en el aula de segunda lengua?' Paper presented at the XXX AESLA International Conference: Applied Linguistics in the Age of Globalization. Universitat de Lleida, Lleida, Spain.

Evnitskaya, N., & Morton, T. (2011). Knowledge construction, meaning-making and interaction in CLIL science classroom communities of practice. *Language and Education*, 25(2), 109-127.

Fontich, X. (2021). Consideraciones sobre la enseñanza y el aprendizaje de la gramática de la primera lengua en la escuela. *RILCE: Revista de Filología Hispánica*, 37(2), 567-589, <https://doi.org/10.15581/008.37.2.567-89>

Fortanet, I. (Ed.) (2013). CLIL in higher education: towards a multilingual language policy. Bristol, UK: Multilingual Matters.

Gajo, L. (2007). Linguistic knowledge and subject knowledge: How Does Bilingualism Contribute to Subject Development? *The International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 10(5), 563-581.

Hall, J.K., Hellermann, J., & Pekarek Doehler, S. (Eds.) (2011). *L2 Interactional Competence and Development*. Clevedon, UK: Multilingual Matters.

Hess, D. (2008). Controversial issues and democratic discourse. In L.S. Levstik, & C.A. Tyson (Eds.), *Handbook of research in social studies education* (pp. 124-136). New York, NY/London, UK: Routledge.

Jorba, J., Gómez, I., & Prat, A. (Eds.) (1998). *Parlar i escriure per aprendre*. Barcelona: ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Lasagabaster, D., & Doiz, A. (Eds.) (2016). *CLIL experiences in secondary and tertiary education: In search of good practices*. Bern, Switzerland: Peter Lang.

Lattimer, H. (2010). *Reading for learning: Using discipline-based texts to build content knowledge*. Urbana, IL: NCTE

Lemke, J. (1997). *Aprender a hablar ciencia. Temas de educación*. Barcelona: Paidós.

Lightbown, P. M., & Spada, N. (2013). *How languages are learned* (4th edition). Oxford, UK: Oxford University Press.

Lightbown, Patsy M. (2014). *Focus on content based language teaching*. Oxford, UK: Oxford University Press.

Llinares, A., Morton, T., & Whittaker, R. (2012). *The role of language in CLIL*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Llinares, A. and Morton, T. (2016, forthcoming). *Applied Linguistics Perspectives on CLIL*. Amsterdam (Holland): John Benjamins.

Macaro, E (2013). *Language Learning: research, policy and practice*. London: Routledge.

Macaya, A., & Santisteban, A. (2001). Orígenes y cualidades de la argumentación: Una investigación desde la formación inicial. In F.J. Perales (Ed.), *Las Didácticas de las Áreas Curriculares en el siglo XXI* (pp. 1727-1741). Granada: Grupo Editorial Universitario.

Márquez, C., Izquierdo, M., & Espinet, M. (2006) Multimodal science teachers' discourse in modelling the water cycle. *Science Education*, 90(2), 202-226. [DOI: 10.1002/sce.20100].

Mattozzi, I. (2004). Enseñar a escribir sobre la historia. *Enseñanza de las Ciencias Sociales*, 3,41-46.

Mercer, N. (1995). *The guided construction of knowledge*. Clevedon, Avon: Multilingual Matters. Versión en español: La construcción guiada del conocimiento. Barcelona: Paidós, (1997).

Mercer, N., & K. Littleton (2007). *Dialogue and the development of children's thinking*. London, UK: Routledge.

- Mohan, B.A. (1986). *Language and content*. Reading, MA: Addison Wesley.
- Moore, E., Nussbaum, L., & Borràs, E. (2012) Plurilingual teaching and learning practices in 'internationalised' university lectures. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 16, 471-493.
- Mortimer, E.F., & Scott, P.H. (2003). *Meaning making in secondary science classrooms*. Philadelphia, PA: Open University Press.
- Moschkovich, J. (Ed.) (2010). *Language and mathematics education: Multiple perspectives and directions for research*. Charlotte, NC: Information Age Publishing.
- Muñoz, C. (2012) *Intensive exposure experiences in second language learning* Bristol, UK: Multilingual Matters.
- Oliver, R., & Philp, J. (2014). *Focus on Oral Interaction*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Oliveras, B.; Márquez, C.; Sanmartí, N. (2013). The use of newspaper articles as a tool to develop critical thinking in science classes. *International Journal of Science Education*, 35 (6), 885-905.
- Pallotti, G. & Wagner, J. (Eds.). (2011). *L2 Learning as Social Practice: Conversation-Analytic perspectives*. National Foreign Language Resource Center. Honolulu, HI: University of Hawai'i at Manoa.
- Plá, S. (2005). *Aprender a pensar históricamente. La escritura de la historia en el bachillerato*. México: Plaza y Valdés.
- Planas, N. (2012). Heteroglossia and "orchestration" in multilingual mathematics classrooms. A H. Forgasz & F. Rivera (Eds.), *Advances in mathematics education. Toward equity: gender, culture, and diversity I*(pp. 333-343). Nova York: Springer.
- Planas, N., & Civil, M. (2013). Language-as-resource and language-as-political: Tensions in the bilingual mathematics classroom. *Mathematics Education Research Journal*, 25(1), 3-26.
- Roca, M.; Márquez, C.; Sanmartí, N. (2013). Las preguntas de los alumnos: Una propuesta de análisis. *Enseñanza de las Ciencias*, 31, 1, 95-114 [ISSN: 0212-4521]
- Scott, P., & Ametller, J. (2007). Teaching science in a meaningful way: striking a balance between opening up and closing down classroom talk. *School Science Review*, 88(324), 77-83.
- Seedhouse, P., Walsh, S., & Jenks, C. (Eds.) (2010). *Conceptualising 'Learning' in Applied Linguistics*. Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan.
- Snow, M., Met, M., & Genesee, F. (1992). A Conceptual framework for the integration of language and content instruction. In P.A. Richard-Amato, & M.A. Snow (Eds.), *The Multicultural Classroom: Readings for content-area teachers* (pp. 27-38). Reading, MA: Addison-Wesley. Reprinted.
- Szende, T. (2016). *The Foreign Language Appropriation Conundrum: Micro Realities & Macro Dynamics*. Bruxelles: P.I.E. Peter Lang.
- V.V.A.A. (2001). La construcción del conocimiento social y el lenguaje: el discurso social en el aula. *Revista Iber*, 28, 57-68.
- Vogt, M.E., & Echevarría, J. (2011). *Response to intervention (RTI) and English learners: Making it happen*. London, UK: Pearson Education.
- Walsh, S. (2006). *Investigating Classroom Discourse*. London, UK: Routledge.
- Wilkinson, R., & Walsh, M. L. (2015). *Integrating content and language in higher education: From theory to practice*. Maastricht, The Netherlands: Peter Lang

Woore, R, Macaro, E, Graham, S (2015). *Improving foreign language teaching: Towards a research-based curriculum and pedagogy*. Abingdon: Routledge.

Programari

El programari que s'emprarà serà bàsicament programes de tractament de textos i d'exposicions, així com repositoris de documents.